

Cu putin timp inainte de a muri, Aleister Crowley, [“the wickedest man on earth”](#), a apucat sa isi vada fiul, Ataturk, pe care il credea mai degraba mort. Apoi, la putin timp dupa intalnire, miscat de sentimente paterne, i-a trimis o scrisoare in care, pe langa lozinci despre Thelema, i-a recomandat un program educational. In rezumat, Crowley ii spunea fiului sau sa se apuce de latina, iar dupa asta, sa studieze Biblia si Shakespeare, deoarece va reusi astfel sa dobandeasca un stil literar. De asemenea, ocultistul ii amintea fiului sau ca fara gramatica, sintaxa si logica nu va putea merge mai departe pe drumul de a deveni un gentleman educat. Nu in ultimul rand, ii propunea sa invete sah.

Ideile lui Crowley despre educatie nu reprezentau altceva decat o reluare a programului clasic (trivium), imbogatit cu o contributie specifica crestianismului apusean. Practic, era si este tot ceea ce i-ar putea oferi mai bun, in termeni de educatie, un parinte din Vest copilului sau. Latina a fost, pana la inceputul modernitatii, parte indispensabila din cv-ul oricarui om cultivat. Biblia si Shakespeare, pe langa dezvoltarea unor calitati literare, propun o paradigma antropologica fara de care lumea si traditia culturala vestica nu dobandesc niciun sens.

Ataturk a primit aceste sfaturi la varsta de 10 ani, cand educatia sa se afla sub influenta lui Rudolf Steiner, cel cu scolile Waldorf, consecinta fiind ca fiul lui Crowley abia se apucase de invatat alfabetul. Detaliul nu e lipsit de relevanta deoarece arunca o lumina importanta asupra educatiei si controlului social in modernitate. Pana la inceputul secolului XX au existat doua modele de scoala. Una era paradigma clasica, schitata mai sus, iar cea de-a doua provenea din

Educatie pentru sclavi

Scris de Ninel Ganea

Luni, 08 Decembrie 2014 22:56

romantismul antropologic al lui Rousseau, prin discipoli entuziasti precum Pestalozzi si Frobel, continuata de Steiner sau Montessori. Influenta lor se resimte pana in zilele noastre cand, in diverse reincarnari, domina piata educationala controlata de stat. Punctul central il constituie negarea unei naturi umane, in cazul pragmatistilor si al progresivistilor (John Dewey), si/sau un optimism antropologic, in dezvoltarile New Age ("sa lasam copilul sa invete singur, sa descopere lumea, sa-si creeze propriile valori, etc"). Experienta clasica pare ca a fost uitata.

Insa talcul povestii lui Crowley este ca tipul de educatie pentru elite trebuie sa fie cel clasic, chiar si in conditii de nihilism axiologic. Daca scopul il reprezinta puterea asupra celorlalti, atunci o cale sigura de a atinge acest obiectiv il constituie impartirea educatiei in doua, cam dupa cum facea Nietzsche cu morala: una pentru sclavi, alta pentru stapani. Sclavilor li se vor servi lectii adaptate dupa cele mai noi tehnici si metode, in conformitate cu "dezvoltari stiintifice revolutionare", plus nelipsitele calculatoare si tablete; pe scurt, indobitocire deliberata, impachetata in formule pompoase. [Ceilalti](#) vor avea acces la o teorie realista a naturii umane, vor deprinde dexteritati retorice remarcabile, vor dobandi un capital cultural, vor putea utiliza logica, retorica si gramatica intr-o combinatie devastatoare pentru orice oponent crescut la scoala romantismului, in cazul in care acesta ar putea articula ceva coerent. Nu e ciudat, se intreba Dorothy Sayers, ca astazi, cand avem un numar atat de ridicat de oameni care stiu sa scrie si sa citeasca, lumea sa fie intr-o masura atat de mare sub influenta publicitatii si propagandei? O intrebare justa, dar cu precizarea ca numarul celor alfabetizati este intr-o continua scadere de la Sayers incoace...

O ilustrare elocventa a acestei diviziuni educationale a fost prezentata in cadrul [unui documentar despre serviciile secrete](#)

, realizat de Adam Curtis. Un grup de ofiteri KGB, retrasi din activitate, au rememorat una dintre primele lectii dobandite dupa intrarea in structurile de informatii. Superiorul i-a chemat pe noii veniti si i-a intregat daca au parcurs Dostoievski, apoi i-a trimis pe cei care nu il citisera pe romancierul rus sa puna mana sa-i citeasca romanele. Explicatia era simpla: Dostoievski ii ajuta sa inteleaga motivatiile din spatele deciziilor individuale si le oferea o poarta de acces spre mintea oamenilor, imposibil de prins la fel de rapid din alte contexte narrative. In timpul acesta, serviciile secrete americane isi spargeau capul intr-o teorie behaviorista care ii ducea numai in fundaturi, astfel ca nu e de mirare de ce sovieticii erau mult mai eficienti.

Desi scopul educatiei clasice nu este unul de dominare si acaparare a puterii, triviumul reprezinta un instrument vital (si) in razboiul cultural, detaliu subliniat de Sf. Teodor Studitul intr-o scrisoare adresata Fiului Naucratie: "Iar eu, laudand buna ta ravna, astept si un limbaj mai elevat din partea ta, pe care mai cu seama il vei infrumuseta, daca vei putea sa starui in indeletnicirea cu gramatica, caci cel ce vrea sa sprijineasca ortodoxia si sa se impotriveasca celor rau credinciosi trebuie sa aiba si experienta si putere in cuvant. Pentru ca de vreme ce aceia care par ca detin ceva mare prin stiinta de aici se umfla in vorbe, gadiland auzurile care

Educatie pentru sclavi

Scris de Ninel Ganea

Luni, 08 Decembrie 2014 22:56

asteapta gadilarea, prea bine este ca si cei cu cuget drept slavitor sa nu fie lipsiti de puterea cuvantului si sa priceapa atacurile lor iuti si distrugatoare.”

Astazi, sub povara empirismului si a scientismului, in cele mai bune cazuri recomandarile merg in directia unei educatii bazate pe deprinderea unor cunostinte in stiintele reale. Copiii nu mai au nevoie de literatura, istorie si filozofie, e suficienta matematica si informatica, care vor produce oameni de stiinta cu duiumul, iar mai departe stiinta va rezolva orice probleme.

Insa, dincolo de alte considerente, ce se uita aici este traseul clasic al marilor [oameni de stiinta](#), chiar si in secolul trecut, cand acest ideal apunea. De pilda, Heisenberg, Bohr, Scrodinger sau Planck nu au trecut prin scoli tehnice, ba mai mult educatia lor s-a conturat in institutii cu programa clasica. Einstein, desi a urmat un liceu cu profil tehnic, a beneficiat in primii sase ani de scoala de cursuri clasice, iar latina se afla printre materiile favorite. Mai mult, potrivit lui Heisenberg, influenta acestor studii se vedea clar in lucrarile lor, in special in cele ale lui Planck. Heisenberg nu se excludea nici pe el de sub domnia triviumului si a ajuns la performanta de a citi “Timaios” in original, de unde a deprins ideea ca natura este un construct matematic si nu pur si simplu o realitatea fizica. “Am ajus sa cred din ce in ce mai tare ca nu se pot face progrese in fizica atomica moderna fara o cunoastere a filozofiei naturale grecesti”, avea sa spuna Heisenberg.

Aceste lectii s-au pierdut si lumea orbecaie in pestera confundand sclavia cu libertatea, in timp ce istoria prabusirii civilizatiei merge mana in mana cu disparitia standardelor din educatie, aici sau oriunde. Nu intamplator, decadenta romana s-a suprapus cu uitarea limbii grecesti. Din acest punct de vedere, triviumul reprezinta o conditie necesara pentru restabilirea demnitatii individuale.